

SORRY WE MISSED YOU

Proposta didàctica de Ramon Breu

SINOPSI-COMENTARI

Als seus 83 anys, Ken Loach, uns dels cineastes més combatius i coherents de la història cinematogràfica d'Europa, ens presenta *Sorry We Missed You*, un visió descarnada i realista de les vergonyes del nou capitalisme i de les seves creatives formes de devastació dels treballadors. El títol del film respon a la frase de l'etiqueta que els repartidors britànics deixen a la porta del destinatari quan aquest no és a casa.

La pel·lícula ens introdueix dins d'una família obrera de Newcastle, on el pare després de saltar de feina en feina durant els anys de la crisi, creu veure una oportunitat de millorar les seves condicions econòmiques i s'endeuta per comprar una furgoneta i així treballar com autònom per a una empresa de distribució de paquets. De seguida veurà, però, que per complir els seus objectius haurà de treballar 14 hores diàries, de dilluns a dissabte, sense temps ni per parlar per anar al vàter.

Els personatges principals, en Ricky i la seva companya, l'Abbie, que treballa de cuidadora de gent gran, són gent humil, noble i generosa. Orgullosos de

pertànyer a la classe sobre la que roda el món. Els dos se n'adonaran massa tard que la precarització laboral degrada les relacions familiars, la capacitat per estimar i ser estimats, per viure amb dignitat.

Hi ha qui abomina de Ken Loach i li retreu que els seus films són massa maniqueus, massa reduccionistes, que les seves pel·lícules espremen tota l'empatia de l'espectador abans d'agredir-lo a cop d'excessos dramàtics. Però Loach fa un cinema higiènic, lliure, veraç i emotiu que mira al seu voltant sense edulcorants ni antifaços neoliberals. Si les adversitats que treuen el son als personatges de Loach semblen excessives, només cal baixar al carrer i mirar. Mirar de veritat.

Efectivament, observar el present amb plans curts, a ran de les persones. Aquesta és proposta d'aquesta pel·lícula que neix de la immediatesa, de la celeritat d'una càmera que atrapa la vida, que s'aferra a la realitat, que és testimoni del seu temps. Cinema urgent, cru. Cinema punyent però necessari.

El film ens mostra la nova esclavitud del treball precari de l'economia *uberitzada* falsament col·laborativa, del nou món laboral que es disfressa de modernitat tecnològica però que ens remet a les pitjors èpoques del segle XIX, on els treballadors estaven desposseïts encara dels seus drets més elementals.

Sorry We Missed You vol que reflexionem de manera seriosa sobre els cants de sirena d'una economia sense responsabilitat social on, com diu el capatàs del protagonista, *ja no es treballa per l'empresa sinó amb l'empresa*, és a dir sense contracte laboral, *aquí no hi ha horari, sinó disponibilitat; no t'ofereixo una feina, sinó un servei per a nosaltres*. Tota una xarxa d'eufemismes que emmascaren una economia basada en la explotació exhaustiva, en una dependència angoixant d'on només podran alliberar-se els propis treballadors, perquè ningú els rescatarà.

FITXA DE LA PEL·LÍCULA

Títol original: *Sorry We Missed You*

Direcció: Ken Loach

Guió: Paul Laverty

Producció: Rebecca O'Brien

Nacionalitat: Regne Unit – França - Bèlgica

Any: 2019

Durada: 101 minuts

Música: George Fenton

Muntatge: Jonathan Morris

Fotografia: Robbie Ryan

Intèrprets: Kris Hitchen (Ricky Turner); Abbie (Debbie Honeywood); Rhys Stone (Seb); Katie Proctor (Liza Jane); Ross Brewster (Maloney); Charlie Richmond (Henry); Julian Ions (Freddie); Sheila Dunkerley (Rosie); Maxie Peters (Robert); Christopher John Slater (Ben).

PANTALLA D'ACTIVITATS

1. Escriviu la sinopsi de la pel·lícula.
2. Expliqueu l'evolució dels tres personatges principals: En Ricky; l'Abbie; i el fill gran de la família, en Seb.
3. En els primers moments de la pel·lícula sabem la trajectòria laboral d'en Ricky, com la definiríeu?
4. Maloney, el capatàs de l'empresa de transports, vol convèncer Ricky que ell com a treballador no serà una membre més de la companyia, sinó que *treballarà per a l'empresa*. Després d'haver vist el film, què en penseu de les seves paraules?
5. Quins és la feina de la mare de la família? Què significa per a l'Abbie haver de vendre's el seu cotxe?
6. Expliqueu el significat simbòlic del detall de l'ampolleta de plàstic on el protagonista ha d'orinar durant la seva jornada laboral.
7. Quan un dels treballadors de la companyia de transports protesta per les complicacions del seu recorregut, cap dels companys se solidaritza amb les seves queixes. A més, en Ricky es queda el seu itinerari. Què haguéssiu fet vosaltres en aquesta situació?
8. Quan l'Abbie li explica el seu horari a una de les seves clientes, aquesta es pregunta *! la jornada de 8 hores?* Investigueu sobre la lluita històrica per a la jornada de 8 hores dels treballadors i treballadores. Per què creieu que no es respecta?
9. Per què l'amiga d'en Seb ha de marxar de la ciutat? A l'escena de l'estació d'autobusos, el noi no expressa els seus sentiments, però observant els seus gestos, què creieu que sent?
10. Qui penseu que hauria d'intervenir davant d'aquestes condicions de treball, tant d'en Ricky com de l'Abbie?
11. Creieu que casos com els de la pel·lícula passen al nostre país? En coneixeu algun?
12. Què ens volien transmetre el director i el guionista de *Sorry We Missed You* amb aquesta història?

Llenguatge i tècniques audiovisuals

1. En la primera escena del film veiem l'entrevista de treball que fa en Ricky amb en Maloney, l'encarregat de l'empresa de transports. Les imatges estan filmades en càmera fixa. Per què creieu que el director va preferir fer-ho d'aquesta manera?
2. En el minut 8 la parella protagonista discuteix sobre la possibilitat que l'Abbie s'hagi de vendre el seu cotxe perquè en Ricky es pugui comprar una furgoneta. En l'escena següent veiem com l'home ja condueix el seu nou vehicle. S'ha produït una el·lipsi, però què és una el·lipsi en el llenguatge audiovisual? N'havíeu vist alguna vegada?

3. En un moment determinat de *Sorry We Missed You* observem imatges de la jornada laboral tant d'en Ricky com de l'Abbie. Es tracta d'un tipus de muntatge cinematogràfic. Esbrineu quin nom rep i quina és la seva intencionalitat?
4. Habitualment quan el protagonista apareix conduint la seva furgoneta se'ns presenta amb un mateix tipus de pla. De quin pla es tracta?

Consulteu aquest blog si teniu algun dubte:

<http://lenguatgecinematografic.wordpress.com/>

TRÀVELING DE LECTURES

IL PADRONE DI MERDA

A la ciutat italiana de Bolonya gairebé tothom ha sentit a parlar d'un grup d'encaputxats amb caretes blanques. Es fan dir Il Padrone di Merda [L'Amo de merda] i, des de fa pràcticament un any, denuncien els establiments de la ciutat en què hi té lloc alguna mena d'explotació laboral. "Contractes inexistents? Feines a cinc euros l'hora? Retards en els pagaments? Explica'ns qui és el teu amo de merda, denunciarem el teu cas i, amb la teva ajuda, ens en venjarem junts", es presenta el grup a la seva pàgina de Facebook.

El *modus operandi* sempre és el mateix. A través d'aquesta xarxa social, recullen testimonis de persones que han patit alguna mena d'abús a la feina. Un cop comproven que el cas sigui cert, executen dues accions. Primer comparteixen el relat del testimoni a Facebook, de manera que assenyalen públicament el local responsable. Després, un grup de membres d'Il Padrone di Merda es posen la caputxa i les caretes blanques i es desplacen fins a l'establiment, gairebé sempre bars, restaurants o botigues. Megàfon en mà, enumeren els abusos comesos pel negoci i animen els clients a marxar-ne i no tornar-hi.

El moviment va néixer després que un grup de joves –molts dels quals estudiants– comencessin a compartir les seves experiències laborals. Ràpidament es van adonar que gairebé totes les seves anècdotes tenien un punt en comú: la precarietat. I hi ha un motiu que ho explica. Bolonya, al nord d'Itàlia, destaca per tenir molta vida estudiantil i també molta vida gastronòmica. D'aquesta combinació d'educació i comerços en resulta que molts d'aquests universitaris compaginen els seus estudis amb feines temporals en aquest sector.

Que siguin joves i que en moltes ocasions necessitin ingressos per poder-se pagar la carrera els acaba convertint en mà d'obra barata i fàcilment explotable. "Els estudiants universitaris són especialment vulnerables davant les feines il·legals i sense drets, perquè necessiten diners i entenen la feina com una cosa transitòria", apuntava al diari britànic *The Guardian*, Francesco Devinceti,

del sindicat laboral Filcams. Un informe oficial del 2017 revelava que l'economia il·legal ocupava el 72,6% de les feines de la ciutat, un rècord històric a Itàlia, en que les feines no siguin registrades és fins i tot comú. Els últims anys la situació ha empitjorat amb la crisi.

Intervencions directes

Des de la seva creació, el gener del 2019, Il Padrone di Merda ha publicat multitud de denúncies al seu perfil de Facebook i ha dut a terme almenys una vintena d'intervencions directes en comerços. La majoria de casos són per jornades laborals llarguíssimes, per salaris baixos i, sobretot, per deutes de l'empresa amb els treballadors. Però també han clamat contra casos de maltractament psicològic als empleats i, fins i tot, d'abús sexual. De fet, la primera acció del grup va ser contra un bar que havia assetjat sexualment diversos treballadors.

“Llavors vam obrir la pàgina al Facebook i vam rebre moltíssims testimonis més”, assegurava a *The Guardian* una de les fundadores del moviment, que prefereix mantenir l'anonimat. Precisament en un dels últims vídeos publicats en aquesta xarxa social es veu com membres del grup irrompen en una pastisseria perquè part dels seus treballadors no cobren uns diners que els deuen des de fa mesos. Els activistes, emmascarats i encaputxats, utilitzen el megàfon perquè els sentin tots els clients del local. “Aquest local deu diners als seus treballadors i no els paga”, “Deuen milers d’euros”, repeteixen. Al cap d’una estona els activistes donen per acabada la protesta i marxen. També acostumen a col·locar enganxines a la porta, als vidres o a les parets dels establiments denunciats. Diuen que les enganxen amb l’esperança de no haver-hi de tornar. Al cap i a la fi, l’objectiu final del moviment és que els propietaris s’ho pensin dos cops abans de practicar qualsevol explotació laboral.

Veus crítiques

Mentrestant, les veus crítiques al voltant del moviment també s’han fet sentir. Especialment des del sector de la restauració. Ras i curt, denuncien l’anonimat del moviment i que organitzin protestes a l’interior dels locals. Umberto Bosco, polític del partit ultradretà de la Lliga, va presentar a l’Ajuntament de Bolonya una queixa formal contra els activistes. “Tenim les eines per lluitar contra les injustícies. Hi ha moltes lleis contra l’explotació, com posar càmeres ocultes. Però, en aquest cas, el grup no presenta proves, només es venja contra comerços per perjudicar la seva imatge pública”, va defensar. Però sembla que Il Padrone di Merda no té pensat abandonar. Treballadors de ciutats com Roma, Torí i Pisa ja han contactat amb el moviment i les denúncies es podrien estendre fora de Bolonya.

Francesc Millan “Il Padrone di Merda: els encaputxats que destapen casos d’abusos laborals”. Diari Ara 7-1-2020.

Activitats

1. Quines similituds hi trobeu entre els casos que ens explica *Sorry We Missed You* i la situació de Bolonya que reflecteix la informació periodística que acabem de llegir ?
2. La veu crítica del polític de la Lliga Nord sosté que l'estat té eines per lluitar contra les injustícies laborals sense haver d'arribar als extrems que fa servir *Il Padrone di Merda*. Però què deu passar amb aquestes eines?
3. Què penseu que caldria que fessin els poders públics davant d'aquestes situacions?

REPARTIDORES: UN POLÉMICO MODELO LABORAL

Naijing, al Este de China, no está entre las diez ciudades más pobladas del país, pero sólo en la primera mitad de este año han fallecido 2.473 repartidores de comida en 3.242 accidentes de tráfico. En el gigante asiático los problemas son de la dimensión del territorio: cuando Baidu vendió su negocio de reparto de comida a Ele.me (de Alibaba) este verano, se desencadenó una ola de protestas porque los repartidores dejaron de recibir parte de sus salarios. El pasado septiembre también fueron a la huelga los conductores de otras grandes plataformas del país, Waimai y Meituan, en defensa de unas condiciones laborales dignas.

En Europa, a otra escala, el negocio está generando polémica. El debate se centra en si los trabajadores de las plataformas deberían ser asalariados o, como defienden las empresas, son profesionales que deciden cómo y cuándo colaborar (y por lo tanto, autónomos).

Esta semana se cerraba con acuerdo el que iba a ser el primer juicio en Madrid sobre el particular. Pero, tras las protestas de este verano, se esperan más reclamaciones en los juzgados. "Por el momento no hay sentencias que inclinen la balanza a uno u otro lado y me sorprende", reflexiona Jorge Salinas, abogado de Toda & Nel-lo Abogados.

En sus anuncios, Deliveroo ofrece a los interesados 4,5 euros por cada pedido que entreguen en moto o bicicleta eléctrica y 4,25 en bicicleta normal. Les proporcionan, a cambio de un depósito de 70 euros que descuentan en el segundo mes de facturación, una batería de móvil, bolsas térmicas y la famosa caja-mochila con el logotipo de la empresa. Las plataformas se cuidan de no llamarlos "trabajadores" y utilizan términos como "colaboradores", o crean su propia jerga (los de Glovo son Glovers, los de Deliveroo, Riders). "En España el problema que tenemos es que, cuando se oye la palabra "autónomo" se piensa en abusos. Hay una serie de prejuicios que no responden a la realidad", defiende Diana Morato, directora de Deliveroo. "Trabajamos de la forma en que nos piden. No exigimos exclusividad, ellos eligen los horarios, no tienen que darnos explicaciones si dejan de repartir, así que yo no sé con cuántos repartidores cuento mañana, o esta tarde. Además, pueden estar apuntados a varias plataformas a la vez". La mayoría de sus riders son Trabajadores

Autónomos Económicamente Dependientes (Trade), lo que significa que sus ingresos provienen, en un 75% o más, de una sola empresa.

Desde CCOO, su responsable de Hostelería, Gonzalo Fuentes, habla de que estamos ante los nuevos modelos de explotación laboral del siglo XXI. “Hasta la llegada de estas empresas, la actividad de repartidor se recogía en el convenio de empresa o en el de hostelería. Eran asalariados. ¿Qué pasa? Desde que llegan estas plataformas se produce la tormenta perfecta, porque con las pocas alternativas que hay, la gente trabaja por lo que trabaja. Hay un miedo que ni te cuento”.

Los repartidores no están sindicalizados, su único contacto con la empresa es a través del móvil, lo que dificulta la comunicación entre ellos. “Las horas muertas no te las pagan. Hemos pasado de tener trabajo por cuenta ajena a trabajadores que cobran entre nueve y diez euros en el mejor de los casos y tienen que hacerse cargo del seguro, la gasolina y la cuota de autónomos, ¿qué les queda? Si tienen una mala tarde no ganan nada”. Fuentes advierte que es pan para hoy y hambre para mañana. “Que no se engañen las empresas, si explotan a la gente se va a notar en la calidad del servicio”.

El cofundador de Glovo contraataca con sus propias estadísticas. “Siete de cada diez glover han contestado que recomendarían a sus amigos nuestra empresa. La persona que trabaja en la plataforma está buscando flexibilidad, bajo un contrato laboral no funcionaría”. En su caso el repartidor no cobra un fijo, sino que depende de la ciudad donde se encuentre, la distancia que recorra o la nocturnidad. “Incluso de si hace mal tiempo. Intentamos que sea un modelo parecido al del taxi. Creemos que es la mejor manera de que funcione bien”. Otras voces repiten que es imposible que el sistema de reparto sea sostenible si los menores costes descansan en los trabajadores, y hay quien reflexiona sobre la mala educación del propio usuario, acostumbrado a que el reparto no conlleve costes añadidos.

María Fernández “Repartidores: Un polémico modelo laboral”. El País 3-12-2017.

Activitats

1. ¿Podríem dir que el model laboral dels repartidors de *Sorry We Missed You* és molt semblant al de la informació de El País?
2. Què guanyen les empreses al no tenir com a assalariats aquests treballadors?
3. Busqueu a través d'Internet informacions i denúncies sobre la feina dels *riders*.
4. Canviarà la vostra actitud quan hàgiu de fer servir els serveis d'aquestes empreses?

CONTRACAMP: ASPECTES DIDÀCTICS PER AL PROFESSORAT

Elements de debat i relacions que es poden establir

- Ètica i món del treball.
- La responsabilitat social de les empreses.
- La precarietat laboral.
- Qualificació professional i perspectives laborals.
- L'economia col·laborativa i conculcació de drets laborals.
- Els poders públics davant els abusos en el món del treball.
- Repercussions de les llargues jornades laborals en la vida familiar.
- La problemàtica dels falsos autònoms.
- El cinema com a element de sensibilització social.

Objectius formatius

- Conscienciar-se sobre els abusos laborals que es produeixen en el nostre entorn.
- Observar i analitzar pràctiques que atemptin contra la dignitat dels treballadors.
- Valorar la necessitat de defensar els drets dels treballadors i treballadores.
- Reaccionar sobre la manca de responsabilitat social de determinades companyies.
- Reflexionar sobre el patiment familiar que genera la manca de conciliació laboral.
- Expressar solidaritat envers els col·lectius afectats per la conculcació sistemàtica dels seus drets laborals.

Criteris d'avaluació

- Visionar el film de manera atenta, correcta i respectuosa.
- Respondre les qüestions de comprensió i del llenguatge audiovisual de forma reflexiva i interessada.
- Demostrar capacitat per relacionar i entendre les diferents problemàtiques plantejades en el film
- Identificar els temes i subtemes de la pel·lícula.
- Llegir els textos de la proposta didàctica i realitzar adequadament les activitats.
- Participar de forma activa en els debats que es puguin suscitar.
- Demostrar una correcta expressió escrita i oral en les feines proposades.